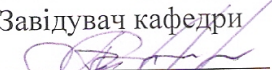

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка
Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра права, філософії та політології

ПОГОДЖЕНО
Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.
Завідувач кафедри

 проф. Чорний О.О.

СИЛАБУС

навчального курсу «МЕДІАФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки
Напрямок підготовки 033 філософія.
Спеціальність – Філософія
Освітній ступінь – магістр
Форма навчання – денна, заочна
Форма підсумкового контролю – екзамен

Викладач – Чорна Лариса Сергіївна доцент кафедри філософії та культурології.
Тел.: моб. +38(093)577 38 97
E-mail: l.chorna1605@gmail.com
Години консультацій – п'ятниця 16.00. -17.00

1. Анотація курсу.

Навчальний курс «Медіафілософія» належить до переліку вибірових дисциплін для студентів магістратури за спеціальністю «Філософія 033» . Навчальна дисципліна знайомить студентів із проблемами розвитку та сучасного стану медіа та їх філософського осмислення. Аналізує роль медіа у формуванні матеріальної повсякденності, індивідуального та колективного світогляду. Досліджує історією розвитку інформаційних технологій та знайомить з їх різновидами. Знайомить з основними теоріями інформаційного суспільства та медіа-теоріями в контексті розвитку суспільства та культури, що вплинули на результати науковотехнічного прогресу на процес людської життєдіяльності. Аналізує сучасні форми «нових медіа» та проблеми технічної відтворюваності в сучасній культурі. Здійснюється аналіз креативних можливостей Інтернету у пошуку альтернативного знання та інформації як провідного способу комунікативного зв'язку. Розглядаються проблеми взаємовідносин та взаємовпливу сучасних технологій та масової культури. З позицій критичного аналізу досліджуються інформаційні прийоми сучасних ЗМІ в контексті новітніх моделей маніпулювання.

Навчальний курс «Медіафілософія» розрахований на здобувачів вищої освіти магістра з урахуванням наявності у них базового рівня знань (освітнього ступеня бакалавра). Здобувачі навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки магістра. Курс побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Курс «Медіафілософія» для студентів магістратури розрахований на II-й семестр, передбачає III кредити, 90 годин, 20 лекційних годин, 14 семінарських годин, 56 годин – самостійна робота.

2. Структура курсу: Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Логічне завершення дисципліни - екзамен. Перша частина курсу присвячена розгляду предмету, завдань,

основних напрямків та методів філософських досліджень у сфері медіа та інформаційних технологій; аналізу понятійно-категоріального апарату «Медіафілософії»; дослідженню основних медіа-теорій інформаційного суспільства. Друга частина курсу присвячена дослідженню практики застосування інформаційних та медіа технологій у сучасній освіті, а саме: аналізу використання новітніх технологій в освітньому процесі навчання та виховання майбутніх фахівців та формуванні їх медіаграмотності.

3. Передреквізити курсу.

Для освоєння змісту навчального курсу необхідно засвоїти навчальний матеріал з такими фундаментальними і галузевими дисциплінами як філософія, історія філософії, соціальна філософія, філософська антропологія, культурологія т.п.

4. Постреквізити курсу.

Після вивчення дисципліни силабусу, отримані здобувачем вищої освіти магістра компетенції, вміння, знання та навички, будуть необхідні для засвоєння навчального матеріалу аспірантури з філософії.

5. Метою освоєння курсу «Медіафілософія» є загальне теоретичне розуміння феномену медіа та їх значення в сучасному інформаційному суспільстві. Окреслити горизонти філософсько-медійного пізнання та розглянути основні проблеми взаємодії та взаємовідношення людини, суспільства та медіа. Курс «Медіафілософія» має сформувати медіакультуру здобувача вищої освіти та сформувати навички орієнтування в медіапросторі та споживання медіа продукту.

5. Очікувані результати курсу.

Знати:

- Основні теоретичні підходи у дослідженні природи медіа;

- онтологічні характеристики медіареальності;
- основні напрямки медіафілософії ;
- основні дослідження в області медіафілософії;
- роль мас-медіа в інформаційному суспільстві;
- основні теорії взаємодії з медіа;
- специфіку та види семантичних засобів та інструментів медіа.

Вміти:

- експлікувати тенденції розвитку сфери медіа і трансформації медіасуб'єкта ;
- аналізувати стратегії медіавпливу;
- використовувати та аналізувати філософську літературу;
- володіти навичками філософської інтерпретації різних медіафеноменів;
- специфікою мови ключових медіа;
- експлікувати тенденції розвитку сфери медіа і трансформації медіасуб'єкта;
- аналізувати тексти з проблематики медіа;
- володіти понятійним апаратом теоретичних досліджень в області філософії медіа та медіаосвіти;

6. Організація навчання.

<i>Змістовний модуль</i>	№ п\п	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>			
			Лекції (стаціонар/ заоч.відділ)	Семін (стаціонар/ заоч.відділ)	СРС (стаціонар/ заоч.відділ)	Всього (стаціонар/ заоч.відділ)
Модуль 1.Теоретичні аспекти медіафілософії.						
	1	Медіафілософія: коло проблем, функції та завдання.	2/2	2/2	2/8	6/12

2	Основні категорії та мова медіафілософії.	2/	2/	4/10	8/10
3	Гносеологічні аспекти медіафілософії.	2/	2/	4/10	8/10
4	Етичні та естетичні виміри медіального простору.	2/2	2/	4/8	8/10
5	Людина в контексті медіареальності.	2/		10/ 10	12/10
Модуль 2. Практичний вимір медіафілософії.					
6	Культура та медіа технології.	2/		10/8	12/8
7	Медіальний простір як альтернативне буття.	2/		10/8	12/8
8	Медіа та трансформація освітньої реальності: теоретичний аспект.	2/2	2/	4/8	8/10
9	Медіаосвіта в сучасному освітньому просторі.	2/2	2/2	4/4	8/8
10	Медіа впливи та медіаграмотність.	2/	2/	4/4	8/4
Разом годин		20/8	14/4	56/78	90

7. Порядок оцінювання.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, що полягає в оцінці засвоєння магістрами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на аудиторних заняттях і виконання індивідуальних завдань.

- а) робота на лекції (активність роботи, ведення зошитів і написання конспектів)..... до 20 балів
- б) самостійна робота (реферат)..... до 15 балів
- в) модульна контрольна робота.....до 20 балів
- г) інші види робіт (наук.робота, творчі завдання, олімпіади) до 20 балів
- д) екзамен до 25 балів

Ведення конспекту лекцій оцінюється за наступним критеріями: повнота, охайність, грамотність. Наявність усіх компонентів лекцій, які відповідають усім вимогам, може бути оцінено від 10 до 20 балів; неохайне оформлення - від 5 до 10 балів; за відсутності конспекту окремих лекцій або недостатньо повне відображення лекційного матеріалу у конспекті - від 1 до 5 балів.

Відповідь на індивідуальному занятті оцінюється за наступними критеріями:

7 - 8 балів - студент у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, виявляє розуміння юридичних понять, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні думки і переконливо їх аргументувати, аналізувати юридичну інформацію, здатний презентувати власне розуміння, оцінку правових явищ, має досить міцні навички роботи з нормативно-правовими актами;

5 - 6 балів - студент вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, посібників, нормативно-правових документів, може дати порівняльну характеристику правових явищ, визначення понять, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, узагальнює та застосовує набуті знання;

3 - 4 бали - студент загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стисло характеристику питання, загалом правильно розуміє правові терміни, але у викладеному матеріалі допускає істотні прогалини, виклад несамотійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка;

2 бали - студент за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито;

1 бал - студент має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи, головний зміст матеріалу не розкрито.

Самостійна робота передбачає опрацювання винесених питань і може виконуватися у формі рефератів. В залежності від якості виконання оцінюється від 1 до 15 балів.

За виконання модульної контрольної роботи студенти можуть отримати максимально 20 балів. Неповна відповідь на запитання, в якій налічується багато неточностей, недостатнє володіння науковим апаратом оцінюється від 0 до 10 балів; відповідь, яка позбавлена серйозних неточностей, але має окремі недоліки, оцінюється від 10 до 15 балів. Повна відповідь оцінюється від 15 до 20 балів.

Складання екзамену. Якщо студент отримав протягом навчальних модулів незадовільну оцінку (35-59 балів), він може скласти екзамен, але тільки з дозволу деканату. Кожен студент, який отримав більше 59 балів, має можливість підвищити свій рейтинг під час складання екзамену, але не більше, ніж на 25 балів, і є таким, що успішно склав екзамен.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Поточне тестування та самостійна робота										Різні форми	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	
83-89	B	добре	

75-82	C		зараховано
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Контрольні питання до екзамену:

1. Медіафілософія як галузь гуманітарного знання.
2. Предмет та об'єкт дослідження медіафілософії.
3. Основні поняття та категорії медіафілософії
4. Функції та завдання медіафілософії.
5. Етапи розвитку медіа-досліджень.
6. Поняття медіа у М. Маклюєна
7. Концепція медіа Н. Лумана.
8. Медіалогія Р.Дебре
9. Проект Медіафілософія В. Савчука.
10. Медіа як посередник і як середовище.
11. Ж. Бодрійяр. Медіа як сфера симулякрів.
12. П. Вірілію про візуальному характер медіаобразу. «Машина зору» і «Інформаційна бомба».

- 13.С. Жижек: критика віртуального.
- 14.Б. Гройс: підозра до медіа.
- 15.Методологічний аспект медіафілософських досліджень
- 16.Мова різних видів медіа. Структура дискурсу масової комунікації.
- 17.Фотографія: відображення або спотворення. Об'єктив і об'єктивна реальність.
- 18.Мова кіно: стихія руху і комунікативний образ.
- 19.Телебачення в сучасній культурі і суспільстві. Телебачення і повсякденність.
- 20.Принцип інтерактивності і напрямки для користувача .
- 21.Інтернет як публічна і приватна сфера.
- 22.Феномен соціальних мереж. Трансформація комунікативних практик в інтернет-спільнотах.
- 23.Ефект реальності і пустеля реального: онтологічний статус медіа.
- 24.Зміст терміну «медіаосвіта».
- 25.Суспільно-історичні чинники медіаосвіти.
- 26.Дайте визначення «медіаграмотності», чим вона відрізняється від медіаосвіти.
- 27.Основні завдання та мета медіаосвіти.
- 28.Головне завдання медіаграмотності.
- 29.Дайте визначення масовій комунікації та розкрийте її соціальну природу.
- 30.Як можна визначити поняття «інформація»?

- 31.Сутність та зміст поняття соціальна інформація.
- 32.Сутність та види соціальної комунікації.
- 33.Розкрийте зміст поняття ефект медійного впливу.
- 34.Сформулюйте теорію стереотипів.
- 35.Теорія когнітивного дисонансу. Теорія структурного функціоналізму про медіа.
- 36.Теорія спіралі мовчання про розповсюдження масової інформації.
- 37.Свобода людини та свобода слова: діалектичний зв'язок.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика курсу.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

Політика академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абдеев Р. Ф. Философия информационной цивилизации. - М.: ВЛАДОС, 1994. - 336 с.
2. Андрущенко В. Г. Філософія освіти в «заможжі завтрашнього дня» / В. Г. Андрущенко // Філософія освіти. – 2008. – №1–2. – С. 7–14.
3. Архангельская И. Б. Герберт Маршалл Маклюэн: от исследования литературы к теории массмедиа. - Изд-во Моск. ун-та, 2007. - 210 с.
4. Барт Р. Нулевая степень письма: [пер.с фр.] - Москва: Акад.Проект, 2008 .
5. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. - М.: Academia, 2004. – 944 с.
6. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності // В.Беньямін. Вибране: Пер. з нім. – Львів: Літопис, 2002. – С. 53 - 135.
7. Бодрийяр Ж. Реквием по масс-медиа // Поэтика и политика: Альманах российскофранцузского центра социологии и философии Ин-та социологии РАН, - М., СПб: Институт экспериментальной социологии, Алетейя, 1999.
8. Бодрийяр Ж. Символический обмен и смерть Москва: Добросвет, 2000.
9. Бодрийяр Ж. Система вещей Москва: Рудомино, 1999.
10. Волькович А. Ю. Модель музейной коммуникации в концепции зарубежных музееведов // Музей в современной культуре. - СПб, 1997. – С.45 – 48.

11. Гнедовский М. Б. Музейная коммуникация и музейный сценарий // Музей и современность (Сб. науч. тр. НИИ культуры). - М., 1986.
12. Гройс Б. Куратор как иконоборец // Художественный журнал. – №73/74. - М., 2009. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://xz.gif.ru/numbers/73-74/kuratorikonoborec/>
13. Гройс Б. Медиаискусство в музее. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.anthropology.ru/ru/texts/groys/mediart.html>
14. Дайсон Э. Жизнь в эпоху интернета. - М: Бизнес и компьютер, 1998. - 400 с.
15. Дженкс Ч. Зрелищный музей – между храмом и торговым центром. Осмысление противоречий // Пинакотека. – № 12. – М., 2001. – С. 5.
16. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556 – VII [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.euroosvita.net/index.php/?category=1&id=3442>.
17. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием. Учебное пособие. - М.: Аггоритм, 2004. - 528 с.
18. Карр Н. К человеку возвращаются прежние привычки - мыслить беспорядочно и поверхностно. - [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://theoryandpractice.ru/posts/3584-nikolas-karr-k-cheloveku-vozvrashchayutsyaprezhnie-privychki-myslit-besporядочно-i-poverkhnostno>
19. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. - М.: ГУ ВШЭ. - 2000. - 608 с.
20. Кириллова Н. Б. Медиакультура: От модерна к постмодерну. – М.: Академический проект, 2005. – С. 23.
21. Кириллова Н.Б. Медиакультура: теория, история, практика: учеб. пособие для студентов вузов гуманитар. спец.: допущено УМО России по проф.-пед. образованию Москва: Акад.Проект, 2008.

22. Кутырев В. А. Культура и технология: борьба миров. - М: Прогресс-Традиция, 2001. - 240 с.
23. Майер Б. О. Об онтологии качества образования в обществе знания / Б. О. Майер, Н. В. Наливайко // Философия образования. – 2008. – №3. – С. 4–18.
24. Маклюэн М. Галактика Гутенберга. Становление человека печатающего.- Москва: Фонд "Мир";Акад.Проект, 2005.
25. Маклюэн М. Галактика Гутенберга: Становление человека печатающего / Пер. И.О. Тюриной. - М.: Академический Проект: Фонд «Мир», 2005. - 496 с.
26. Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека. - М.: Кучково поле, 2007. - 464 с.
27. Маклюэн М. Пресса: управление посредством утечки информации // Отечественные записки : журнал. – М., 2003. - № 3.
28. Маклюэн М. Телевидение. Робкий гигант // Современные проблемы личности : журнал. - М.: Издательство «Искусство», 2001. - № 1. - С. 138 - 148.
29. Мамфорд Л. Миф машины. Техника и развитие человечества. - М: Логос. - 2001. - 408 с.
30. Маньковская Н. Б. Париж со змеями (Введение в эстетику постмодернизма). - М., 1994. – 220 с.
31. Медиа и философия: грани взаимодействия: монография / [А.П.Алексеенко, М.В.Беймен, Л.М.Газнюк и др.]; под ред. Л.Н.Дениско, С.А.Заветного. – Харьков, 2017. – 258с.
32. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.- упоряд. В.Ф.Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012 – 352 с.

33. Медиареальность: концепты и культурные практики: учебное пособие / Глав.ред. В.В.Савчук. – СПб.: Фонд развития конфликтологии, 2017. – 338с.
34. Медиафилософия IV. Методологический инструментарий медиафилософии. Сборник тезисов. / Под редакцией А.И. Иваненко. – СПб.: Санкт-Петербургское Философское общество, 2010. – 129 с.
35. Мелюхин И. С. Информационное общество: истоки, проблемы, тенденции развития. - М.: Изд-во МГУ, 1999. - 208 с.
36. Мир музейных технологий. Приложение к журналу «Мир музея». - М., 2006 – 2007.
37. Музей будущего: информационный менеджмент. Составитель А. В. Лебедев. - М., 2001. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.future.museum.ru/lmp/books/archive/IM.pdf>
38. Музей и новые технологии. Серия «На пути к музею XXI века» - М., 1999.
39. Назаров М. М. Массовая коммуникация и общество. Введение в теорию и исследования. – М., Либроком, 2010. - 360 с.
40. Негодаев И. А. Информатизация культуры. - Ростов-на-Дону: Книга, 2002. – 408 с.
41. Новая технократическая волна на Западе. Сост. и вступит. статья П. С. Гуревича. – М.: Прогресс, 1986. – 451 с.
42. Постман Н. 5 вещей, которые мы должны знать о технологических переменах. - [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://mediaecology.blogspot.com/2011/02/5.html>
43. Постман Н. ТВ формирует новый тип личности - взрослого ребенка. - [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://media-ecology.blogspot.com/2011/02/blogpost_17.html
44. Тоффлер Е. Третья волна. – М.: АСТ, 2004. – 783 с.

45. Тоффлер Е. Третья волна. – М.: АСТ, 2004. – 783 с.
46. Тоффлер Э. Шок будущего. - М: АСТ, 2001. – 560с.
47. Трошина Т. М. Интерактивный музей в современном медиапространстве [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://www.google.com.ua/>
48. Шлыкова О. В. Культура мультимедиа: Уч. пособие для студентов / МГУКИ. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 415 с.
49. Ясперс К., Бодрийяр Ж. Призрак толпы.- Москва: Алгоритм, 2007.